

УСТАВНЕ ПРОМЕНЕ И ДЕЛАТНОСТ ОСИГУРАЊА

Уставне промене у делатности осигурања започете доношењем Уставних амандмана, усаглашавањем делатности осигуравајућих завода са Уставним амандманима, као и даље промене које је донео нови Устав, учинили су да се осигуравајуће организације још налазе у поступку статусних промена на путу усаглашавања свог положаја са уставним променама. При томе, у тражењу правих решења за примену начелних ставова, у пракси постоје још питања која траже одговоре. Ово тим пре јер су и начелна решења, од Амандмана до Устава, доживела даље промене. Четири области питања су та која привлаче пажњу: организација осигуравајућих организација, управљање заједницама осигурања, средства осигурања и положај радне заједнице у заједницама осигурања.

а) Организација осигуравајућих организација

Основна идеја уставних промена у области организације осигуравајућих организација јесте да лица то јест осигураници, који путем премије осигурања удружују средства ради отклањања штетних последица и заштите од ризика који им прете, искључиво одлучују о конституисању узајамних односа у оквиру осигуравајућих организација и о средствима која су удружили. Ову идеју Уставни амандман XXII тачка 8. изразио је тако што је упутио, када су у питању организације удруженог рада и друштвеноправна лица која своја средства удружују у осигуравајуће организације, на начела која важе за банке то јест да ова лица имају, у погледу управљања осигуравајућим организацијама и у погледу расподеле, иста права као и лица која своја средства удружују у банку. Нацрт Устава СФРЈ, у својим члановима 44. и 45. издвојио је посебно одредбе о осигуравајућим организацијама утврђујући да организације удруженог рада, интересне заједнице, друштвено-политичке заједнице и друга друштвена правна лица, као и грађани који удружују своја средства у заједницама осигурања на начелима узајамности и солидарности управљају пословима заједнице у складу са законом, самоуправним споразумом о оснивању заједнице и њеним статутом. Устав СФРЈ од 1974. године, у свом члану 42, развио је даље одредбе из Нацрта утврђујући да у заједници осигурања у којој се удружују средства ради заштите односно осигурања од више различитих ризика осигураници образују посебне заједнице ризика и образују („удружују“) посебне фон-

дове осигурања за истоврсне или сродне врсте ризика. Средства ових фондова могу се употребити само за штете односно обавезе настале по основу тих ризика а само, сагласно споразуму и за штете односно обавезе настале по основу других врста ризика. Према одредбама истог члана, заједницом осигурања и заједницама ризика односно њиховим половањем управљају друштвена правна лица која удружују средства у те заједнице.

Из уставних одредби и статусних прописа привредног права проистиче да заједнице осигурања, по свом организационом облику, са становишта делатности могу бити општег типа (када се баве свим или више врстама осигурања), специјализованог типа (када се баве једном врстом осигурања или само реосигурањем) и мешовитог типа (када се баве осигурањем и реосигурањем). Са становишта своје структуре, заједнице осигурања могу бити „јединствене” то јест састојати се из једне заједнице осигурања и сложене или здружене када се састоје од више заједница осигурања. У овим питањима важе општа правила привредног права и нема специфичних питања која би проистекла из уставних промена. Међутим, битна структурално-организациона новина јесу посебне заједнице ризика те отуда није ни случајно да се у вези са њима појављују проблеми у пракси.

У периоду примене Уставних амандмана, у пракси осигурања појавиле су се две тенденције у стварању заједница ризика. Једна је полазила од територијалног принципа, стварајући тзв. „основне заједнице осигураника” које су представљале скуп осигураника са одређеног подручја (територије) којима прете различити ризици а који, тако окупљени, представљају основни облик удруживања осигураника који сада, даљим удруживањем, путем самоуправног споразума, ствара заједницу осигурања односно „завод”, какав се израз за означавање осигуравајуће организације задржао у периоду по доношењу Амандмана. Насупрот овоме, развијан је и концепт тзв. „гранских заједница” по коме је, према Уставним амандманима, основни облик удруживања осигураника по принципу ризика а не територије. Осигураници којима прете исти или слични ризици образују заједницу ризика (отуда и назив „гранска”), па самоуправним споразумом удружују се у заједницу осигурања односно завод. При овоме, у овој концепцији, гранске заједнице су основни облик организовања осигураника у коме они и врше своја основна права управљања осигуравајућом заједницом. Устав је ову различиту праксу прекинуо и определио се искључиво за тзв. „гранске заједнице ризика” или како их је назвао „посебне заједнице ризика”. Разрешивши ово основно питање, то јест недоумицу у погледу „територијалних” и „гранских” заједница, Устав је, одредивши се за тзв. „грански” принцип, дао посебну важност посебним заједницама ризика. Средства осигурања се образују по посебним заједницама ризика, између њих нема аутоматског преливања средстава већ само сагласно споразуму, у њима се образују резерве осигурања, оне су носиоци тарифне политике и политике осигурања (утврђивање премија и услова осигурања) итд. Може се слободно рећи да је оживотворење уставних права посебних заједница ризика, односно права осигураника у њима одлучујући беочуг у преображају

осигурања на уставним начелима. Парадокс је, међутим, да је баш овај појам, категорију посебне заједнице ризика Устав недовољно прецизирао односно недовољно определио њен положај, посебно њен однос према заједници осигурања. Ни први нацрти нових прописа из области осигурања нису то учинили у довољној мери. Отуда, није случајно да се пракса развила већ у првом питању, ко је старији, заједница осигурања или посебна заједница ризика? Део постојећих завода, полазећи од текста Устава, сматрао је да осигураници прво конституишу заједницу осигурања па се, у оквиру ње, организују у посебне заједнице осигурања. Дакле, осигураници, самоуправним споразумом, стварају заједницу осигурања а у оквиру ње се организују у посебне заједнице ризика. По другом схватању, заступљеном у пракси, осигураници конституишу прво заједнице ризика а ове, самоуправним споразумом, образују заједницу осигурања. Даље парадокс јесте, што је, према Уставу, заједница осигурања правни субјект, правно лице а одговара за обавезе по основу осигурања средствима посебних заједница ризика. Посебне заједнице ризика чија су средства, нису правна лица. Док је правна физиономија заједнице осигурања релативно јасно дата, физиономија посебне заједнице ризика ствара се, уз доста порођајних мука, у пракси. Организациона структура неких заједница осигурања предвиђа и тзв. „заједнице осигураника“. У условима примене начела новог Устава, овај организациони облик може се сматрати само као облик приближавања самоуправљања осигураницима, то јест омогућавање вршења неких права што непосредније од стране осигураника, али не и као основни облик удруживања осигураника, што би значило оживљавање територијалног принципа који је Устав одбацио. Устав не спречава да посебне заједнице ризика, помоћу територијалних обједињавања, приближе службу осигураницима, али сви битни токови иду и у том случају вертикално, са свих територија до посебне заједнице ризика у којој се исказују резултати, формирају средства и доносе одлуке о њима.

б) Управљање осигуравајућом организацијом

Према ставу 3, члана 42. Устава заједницом осигурања односно заједницом ризика управљају друштвено-правна лица која удружују своја средства у те заједнице. Грађани и грађанскоправна лица учествују у управљању овим заједницама у складу са статутом заједнице осигурања и законом (став 5, члана 42).

Из Устава јасно проистиче да у заједницама осигурања постоје два нивоа управљања, у заједницама ризика и у заједници осигурања као целини. Скупштине састављене на делегатском принципу јесу орган управљања у обема врстама заједница. При томе већ је у пракси заживело да скупштине заједница ризика бирају осигураници непосредно док скупштину заједнице осигурања чине делегати скупштина заједница ризика у броју који утврђују самоуправни споразуми или статуту на основу овлашћења из самоуправног споразума. Око ових питања нема спора. Међутим, око питања шта значи делегатски принцип у образовању ових

скупштина има разилажења. Посебно око начина образовања скупштина заједница ризика. Камен спотицања је тзв. цензус, то јест у којој мери треба висина премије коју плаћа осигураник да буде основ за учешће у скупштини заједнице ризика. Питање је теоријски и практички значајно. Теоријски, да ли присуство цензуса, макар и у органиченом дејству, представља остатак тзв. капитал-односа, то јест утицаја на основу средстава? И практички, да ли је уопште без цензуса и могуће организovati скупштине заједница ризика, посебно у гранама у којима је број осигураника из друштвеног сектора изузетно велики. Полазећи од чињенице да је осигурање удруживање средстава а не удруживање рада има места примени цензуса и он није супротан основама нашег система. Имајући при томе у виду и да је коначна намена тих средстава, намирење штете односно исплата накнаде из осигурања, по начелима узајамности и солидарности, предодређена и да, у коначној намени, не зависи од воље осигураника, нема могућности ни за неку мајоризацију на бази цензуса. Ипак, до коришћења ових средстава према њиховој коначној намени, она се, у свим облику резерви осигурања, могу користити као кредитна средства и ту је могућ утицај односно присуство већег упулава оних који имају већа уложена средства. Но и овакав утицај не би био супротан систему јер му је основа, у суштини, заједничко улагање. Сличан утицај може се јавити у тарифној политици и ту је овакав утицај свакако мање оправдан. Слично и у утврђивању општих услова осигурања односно обима ризика обухваћеним осигурањем. Практички, може се рећи да би без цензуса било врло тешко и саставити скупштине заједница ризика, сем уколико се не би прибегло образовању групација друштвено-правних лица, осигурања, које би биле основа за образовање тела које бира делегате а скупштина заједница ризика представљала би скуп делегата појединих групација. И овакав је систем могућ али захтева утврђивање критеријума за стварање групација осигураника и за одређивање њиховог броја, при чему ће се свакако појавити, на мала врата, цензус (висина премије) као критеријум. Разлика би била у обезбеђивању сразмернијег представништва групација које иначе, по принципу цензуса, не би биле или би биле слабо заступљене.

Друго питање које ће се вероватно појавити у пракси односа заједница ризика и заједнице осигурања односно њихових скупштина биће свакако питање њихових делокруга и могућности делегирања надлежности. Из интенције Устава проистиче да су заједнице ризика те које су носиоци средстава, тарифне политике и политике осигурања. Самоуправним споразумом оне утврђују шта ће заједнички радити на нивоу заједнице осигурања. Међутим, да ли овом делегирању односно преносењу надлежности споразумом на заједницу осигурања као целину треба ставити неке оквире, границе, бар са становишта одређене друштвене политике. Наиме, интерес осигураника ће свакако захтевати и терати на концентрацију средстава или одлучивања о њима, док су она у потенцијалном кредитном облику као средства резерви. Ова концентрација може, пак, да води обнови центара финансијске моћи која је била присутна у осигурању. Отуда, проблем се поставља, како извршити ко-

нцентрацију средстава, када је то у интересу осигураника, а такав случај ће бити чест, па и начелно је присутан, а избећи концентрацију финансијске моћи помоћу одлучивања. Делегатски састављени заједнички органи свакако умањују ову опасност. Можда је излаз односно решење у задржавању права од стране сваке заједнице ризика да у сваком моменту повуче своја неангажована средства односно да преузме да њима сама одлучује.

Заједницу реосигурања, сагласно уставним начелима, сачињавају представници односно делегати заједница осигурања односно посебних заједница ризика. Два су питања која се постављају као проблем, када су у питању ове заједнице. Прво, да ли су и ове заједнице посебне заједнице ризика или посебна заједница осигурања. Ово је, и то је други проблем, од посебне важности када су у питању такозване мешовите заједнице осигурања које се баве и осигурањем и реосигурањем. Ако се пође од схватања да су заједнице реосигурања посебне заједнице ризика, то јест да је реосигурање у целини једна ризична заједница, онда је могуће мешати средства реосигурања односно третирати их као целину. Истовремено, заједница реосигурања давала би делегате у скупштину као и свака друга посебна заједница ризика. Ако се пође од концепције да је заједница реосигурања посебна заједница осигурања, онда се она конституише као и свака заједница осигурања образујући посебне заједнице реосигурања, при чему се оне не морају подударати са посебним заједницама реосигурања било које заједнице осигурања која удружује своја средства у заједницу реосигурања. Ова концепција вуче ка специјализацији заједница осигурања. У мешовитим заједницама осигурања, које се баве и осигурањем и реосигурањем, њена примена би значила постојање две равноправне заједнице паралелно, што суштински води ликвидацији мешовите заједнице или формалном постојању једне јединствене заједнице а суштинском стварању две заједнице осигурања. Међународна пракса, пак, показала је и корисност овакве мешовите делатности осигуравајуће организације посебно у јачању фондова осигурања.

Најзад, у вези са организацијом управљања, пракса стварања такозваних заједница осигураника поставила је и питање шта осигураници у овим заједницама могу одлучивати? Не дирајући у права посебних заједница ризика као основног облика у коме осигураници одлучују о свим важним питањима везаним за ризик који их је „вјединио“ у заједницу ризика, заједнице осигураника су погодан облик територијалног приближавања делатности осигураника осигураницима, како од функције избора делегата тако и до одлучивања о делу средстава која се, од луком заједнице ризика, лоцирају на нивоу заједнице осигураника.

в) Средства осигурања

Средства осигурања представљају специфичан облик удруживања средстава, који треба разликовати од средстава која се образују у банкама, што се увек не чини довољно. Циљ удруживања средстава у осигурању

гурању јесте трајна заштита од ризика и уклањање штетних последица његовог наступања. Једна будућа потреба претворена је у садашњу а она се зове сигурност. Средства осигурања треба осигураницима да пруже сигурност да их будуће штетне последице од евентуалног остварења ризика неће тако погодити, да доведу у питање њихову егзистенцију а и да допринесу да се могућности наступања ризика смање (такозвана превентивна функција). С обзиром на ову њихову временску функцију, стварање средстава за будуће покриће штетних последица (дисперзија ризика у времену), њихов годишњи резултат пословања може се исказати позитивним и негативним резултатом. Отуда потреба образовања резерви, и у тој функцији јавља се сличност са банкама јер се и у осигурању врши акумулација новчаних средстава. Међутим, за разлику од неких старих схватања која одговарају капиталистичком осигурању, акумулација није циљ осигурања. Отуда, сами осигураници треба да одреде степен до којег се она треба да врши. При томе, сасвим је прихватљиво да друштвена заједница одреди и минимум те акумулације, то јест најмањи износ до ког се обвазено формирају резерве. Док су у функцији резерви, ова средства могу добити карактер кредитних средстава. Међутим, овај карактер је привремен. Друго, не искључујући и могућност њиховог враћања осигураницима, када резерве прерасту одређени обим, ово враћање не може имати карактер поделе дохотка који оствари банка. Враћање се може извршити помоћу умањених премија, проширења обима покрића (ризика обухваћених осигурањем) и слично. Значи, пословни резултат као позитивни новчани салдо остварен кредитним пословима није циљ осигурања.

Посебно питање у вези са средствима осигурања поставља се у погледу постојања или могућности постојања анонимног капитала у осигурању. Иако се у осигурању не може говорити о анонимном капиталу у правом смислу, може се поставити питање да ли средства резерви осигурања, у целини или делом, треба да буду номинирана на осигуранике из чијих су премија настале или не? Код осигурања живота ово се и чини те се питање и не поставља. У погледу других осигурања схватања су подељена. Према једном, у осигурању се не може уопште говорити о анонимном капиталу. Удруживање средстава је акт солидарности а намена строго одређена, отуда никаква номинација средстава није потребна. Према другом, нама ближе, схватању, изложено начело може се прихватити за део средстава који представља минимум сигурности. О њиховој номинацији може бити речи тек у подели а тада више и није суштински реч о номинацији. Међутим, износ резерви сигурности преко овог минимума, а тенденција је, сасвим оправдана, заједница осигурања да што више јачају ове резерве, носи у себи опасност да се претвори у својеврсни анонимни капитал. Отуда, његова номинација на осигуранике је могућа и потребна. Она се може извршити на основу учешћа осигураника у техничкој премији или на основу учешћа у штетама односно техничком резултату. Овим се не дира у задржавање ових средстава у функцији осигурања.

г) *Радна заједница заједница осигурања*

Према члану 29. Устава радници који обављају административно-стручне и њима сличне послове у заједницама осигурања образују радну заједницу и имају право на средства за лични дохотак и заједничку потрошњу а од заједнице осигурања добијају на коришћење средства за рад. Према Уставу, радници у оваквој радној заједници могу се, под условима утврђеним законом, организовати као организација удруженог рада. Тенденција је у правној литератури и нацртима законских текстова да се радној заједници радника у осигурању ускрати могућност организовања као организације удруженог рада. Остављајући по страни оправданост ових тенденција, може се рећи да пракса и не иде, бар данас, у правцу стварања организација удруженог рада а ни законски оквири бар за сада не пружају ту могућност. Питање би се могло поставити у случају организовања специјализованих организација за прибаву осигурања („агенција осигурања”), но и за то је потребна основа у закону. За сада, таквог основа има само у текстовима о трговинским агенцијама. Што се тиче редовних заједница осигурања, радници који врше административно-техничке послове имају положај радне заједнице. При томе, заједница осигурања, то јест осигураници, имају, што је сасвим оправдано, одлучујући утицај на организацију радне заједнице. Осигураници могу одлучити и да се, ради вршења административно-техничких послова образује више радних заједница, било полазећи од поделе рада, било полазећи од територијалног принципа ради приближавања службе осигурања осигураницима. У овом погледу има и спорова и решења која су фактичка а правно неперфектна. Овде мислимо, пре свега, на радне заједнице такозованих бивших филијала осигуравајућих завода. Будући да су радници у овим филијалама још пре доношења Амандмана и Устава уживали велики степен финансијско-организационе самосталности, имали своје органе и свој дохотак, то се ова пракса, различитим облицима, посебно стварањем заједница осигураника, продужила фактички а да често правно није перфектурана. Сматрамо да се положај ових делова радне заједнице може решити, правно, помоћу тзв. „самоуправне радне јединице радне заједнице” или, као што смо напоменули, образовањем више радних заједница. Иначе, у вези са радном заједницом осигурања поставља се низ питања која се постављају уопште у вези са радним заједницама. У та спадају питање правног субјективитета, односа са заједницом осигурања, начина одређивања награде за рад, итд. Не улазећи у ова питања, јер нису специфична за осигурање, ипак, истакли бисмо да је и радна заједница носилац права и обавеза у промету у односу на средства којима располаже (овде мислимо пре свега на средства заједничке потрошње). При овоме, без утицаја је да ли ће се средства заједничке потрошње обавезно удруживати кроз интересне заједнице или не. За ово, наравно, није нужно и да има својство правног лица, мада би, сагласно нашој пракси, требало да има.

РЕЗЮМЕ

Конституционные изменения и страховая деятельность

При поисках правовых решений для применения конституционных начал в страховой деятельности еще наталкиваемся на вопросы, ожидающие своего разрешения. По одной, применяющейся на практике, точке зрения сначала организуется содружество страхования, а затем в его рамках формируются отдельные содружества риска. По другому мнению, сначала конституируются содружества риска, а они затем договариваются об организации содружеств страхования. Представляет также парадокс обстоятельство, что согласно Конституции содружество страхования является юридическим лицом, в то время как отдельные содружества риска, у которых средства страхования, юридическими лицами не являются. Ни так называемы „содружества страхователей“, образованные по территориальному принципу в некоторых содружествах страхования, не предусмотрены Конституцией и не регулированы законом. Из Конституции вытекает, что в содружествах страхования существует двойное управление — в содружествах риска и в содружествах страхования — при чем содружества риска по делегатской системе образуют скупщину содружества страхования. При этом спорным является вопрос возможно ли применение представления по признаку ценза, т.е. по размеру страховой премии, хотя бы и в ограниченном виде. Исходя из факта, что в содружестве страхования объединяются средства и что без ценза, принимая во внимание число страхователей, было бы невозможно образовать делегации, ценз нужно считать необходимым, тем более, что учитывая назначение средств, исключена возможность использования большинства голосов на базе ценза. Без ответа пока остается и вопрос, является ли содружество страхования отдельным содружеством риска или же отдельным содружеством страхования. Ответ представляет значение для т. наз. смешанных содружеств страхования, производящих операции и по страхованию и по перестраховке, для которых более подходящим является положение, при котором содружества перестраховки рассматриваются отдельными содружествами риска. Придерживаясь различия между природой средств, объединенных в банк и природой средств, объединенных в содружество страхования, на практике возникает вопрос, следует ли запасные средства для покрытия дефицита номинировать или не следует? Хотя данные средства не имеют характер т. наз. „анонимного капитала“ в сумме, превышающей сумму, установленную в качестве минимального запаса денежных средств, необходимых для покрытия дефицита или для производства платежей, их следовало бы номинировать на страхователей либо по признаку участия в технической премии, либо по признаку соотношения премий и убытков, т.е. по техническим результатам. Наконец, имеется договоренность, что трудовое содружество страхования не обладает условиями для признания его низовой организацией объединенного труда, но что не усматриваются помехи для признания его юридическим лицом, принимая во внимание средства, осуществляемые им его деятельностью согласно соглашению с содружеством страхования.

SUMMARY

Constitutional changes and insurance activity

In the search for the legal solutions on the application of Constitutional principles in the field of insurance, there are still some questions waiting to be answered. Thus, according to and attitude represented in practice, first is the insurance community constituted, and then, within its frame, the special risk communities. According to another attitude, the

risk communities are constituted first and then establish by an agreement the insurance community. It is a paradox that insurance communities, according to the Constitution, have the position of legal person, while the special risk communities do not have such position. Neither are the so called »insurants' communities«, established on the territorial principle in certain insurance communities, regulated by the Constitution nor law. It results from the Constitution that there are two levels of management in insurance communities, in the risk communities and in the insurance communities; the risk communities constitute the assembly of insurance community on the delegational principle. It is controversial whether the representation on the basis of census i.e. the amount of premium, can be applied, at least to a limited extent. Starting from the fact that resources are pooled into insurance community and having in mind that it would not be possible to form delegation without census in regard of the number of insurants, the census is inevitable. This is even more so, as there is no possibility of using the principle of majority of census having in mind the assignment of resources. There is still no answer to the question whether the reinsurance community is the special risk community or special insurance community. The answer is of importance to the so called mixed insurance communities which engage in both insurance and reinsurance and which prefer the solution by which the reinsurance communities are the special risk communities. With due distinguishment of the nature of the resources pooled into bank from the nature of resources pooled into the insurance community, the question has been raised in practice whether the reserve security funds should be distinguished. Although these funds do not have the character of so called »anonymous capital«, in the part surmounting the amount determined as the minimum of security and solvency they should be divided according to the insurants, either on the basis of technical premium or according to the relation between premiums and damages, i.e. according to the technical result. Finally, there is consent that the basic organization of insurance community is not in the position to be basic organization of associated labour, but there is no obstruction to recognize it as the social legal person concerning the resources it realizes on the basis of its work in the accordance with the agreement with the insurance community.

RÉSUMÉ

Les changements constitutionnels et l'activité des assurances

Dans la recherche des solutions juridiques pour l'application des principes constitutionnels dans l'activité des assurances il y a encore des questions qui réclament des réponses. Ainsi, selon une conception, soutenue dans la pratique, tout d'abord se constitue la communauté d'assurances et dans son cadre se forment les communautés de risques distinctes. Selon une autre conception ce sont les communautés de risques qui se forment d'abord et celles-ci forment par un accord la communauté d'assurances. Il est paradoxal de même que la communauté d'assurances, d'après la Constitution, a le caractère de personne morale, tandis que les communautés de risques distinctes, auxquelles appartiennent les ressources d'assurance, n'ont pas cette qualité. D'autre part, les communautés dites »les communautés des assurés«, qui se forment sur le principe territorial dans certaines communautés d'assurances ne sont pas prévues par la Constitution et elles ne sont pas réglementées par la loi. Il découle de la Constitution que dans les communautés d'assurances il y a deux niveaux de gestion, dans les communautés de risque et dans la communauté d'assurances, auquel cas les communautés de risque forment d'après le principe de délégation l'assem-

blée de la communauté d'assurances. La question est contestée si à ce propos on peut appliquer la représentation sur la base du cens, c'est-à-dire du montant de la prime, même sous une forme limitée. En partant du fait que dans la communauté d'assurances s'associent les ressources et que sans le cens, eu égard au nombre des assurés, il serait impossible de former la délégation, le sens est inévitable. Il en est ainsi d'autant plus que, compte tenu de la destination des ressources, la possibilité n'existe pas de la majoration sur la base du cens. La question est restée sans réponse, pour le moment, si la communauté d'assurances est une communauté de risques distincte ou une communauté d'assurances distinct. La réponse à cette question a de l'importance pour les communautés appelées les communautés d'assurances mixtes qui s'occupent tant de l'assurance que de la réassurance, auxquelles correspond la solution selon laquelle les communautés de réassurance sont des communautés de risques distinctes. En faisant nécessairement la discrimination entre la nature des ressources associées dans la banque et la nature des ressources associées dans la communauté d'assurances, la pratique a posé la question est-ce que les ressources des réserves de sécurité doivent être nommées ou non? Quoique ces ressources n'ont pas le caractère de ce que l'on appelle «le capital anonyme» dans la partie qui dépasse le montant qui est fixé comme minimum de sécurité, c'est-à-dire de solvabilité il faudrait les nommer individuellement sur les assurés, soit sur la base de la participation à la prime technique, soit d'après le rapport des primes et des dommages, c'est-à-dire d'après le résultat technique. Enfin, la concordance existe en ce que la communauté de travail dans la communauté d'assurances n'a pas les conditions requises pour être l'organisation fondamentale de travail associé, mais on ne voit pas d'empêchement de reconnaître à celle-ci la qualité de personne morale à l'égard des ressources qui sont réalisées, sur la base de son travail, conformément à l'accord avec la communauté d'assurances.